

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Piilevät kyvyt – nepsyjen potentiaali käyttöön työelämässä
Hakemusnumero	205329
Valintakokouksen päivämäärä	
Hakijan virallinen nimi	Hengitysliitto ry
Osatoteuttajat	
Toimintalinja	4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
Erityistavoite	4.1. Polkuja töihin
Alkamispäivämäärä	1.5.2024
Päätymispäivämäärä	30.4.2027

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Pohjois-Pohjanmaan työllisyyskatsauksen mukaan hankealueella oli 2023 vuoden marraskuussa 1102 työtöntä työnhakijaa ja voidaan olettaa, että myös heistä vähintään 17 - 20 % (187 - 220 työtöntä) kärsii neuropsykiatrisista oireista, mitä tukee myös työllistämistoimijoiden ammattilaisverkostolta saatu tieto ja havainto siitä, että neuropsykiatriset haasteet ovat yleistyneet asiakaskunnassa voimakkaasti. Useissa tutkimuksissa on tutkittu nepsypiirteisten työllistymisen haasteita ja tuen tarpeita ja niissä selkeä tulos on ollut, että palveluvalikoimasta puuttuu palvelu, jolla voitaisiin tukea nepsypiirteisten henkilöiden työelämävalmiuksia, työhön sijoittumista ja työssä pysymistä. Tarvitaankin työllisyystoimia, jotka on kohdennettu nepsypiirteisille asiakkaille.

Nepsypiirteet voivat haitata oleellisesti henkilön työ- ja opiskelukykyä, vaikka oireet eivät täyttäisi diagnoosikriteereitä, jolloin henkilö voi jäädä ilman diagnoosilähtöistä hoitoa, kuntoutusta ja tukea. Piilevät kyvyt- hankkeen toimintaan pääsee mukaan ilman diagnoosia, kun henkilöllä on nepsypiirteitä. Toiminta tarjoaa siis uuden palvelumallin, joka eroaa vahvasti terveydenhuollon ja Kelan palveluista ja on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat nyt väliinputoajia palveluvalikoimassa.

Hankkeen varsinaiset kohderyhmät:

1. Työttömät työnhakijat tai työelämän ulkopuolella olevat työikäiset, joiden työllistymistä vaikeuttavat neuropsykiatriset oireet ja piirteet.
2. Toisen asteen opiskelijat, joiden opiskeluiden sujuvuutta ja työelämään siirtymistä haastavat neuropsykiatriset oireet ja piirteet.
3. Työnantajat ja työyhteisöt, joilla on tiedon ja tuen tarvetta kehittää vastaanottokykyä ja valmiuksia palkata sekä tukea työssä nepsypiirteisiä henkilöitä.
4. Työllistämistoiminnan ja ammatillisten oppilaitosten ammattilaisverkostot, joilla on tiedon ja tuen tarvetta kehittää osaamistaan ohjata ja tukea nepsypiirteisiä henkilöitä.

Osallistuvia henkilöitä 160 (työttömät 125, opiskelijat 30, työmarkkinoiden ulk. 5)
Mukaan tulevia yrityksiä 20

Hankkeen tavoitteet:

Tavoite 1. Edistää nepsypiirteisten henkilöiden osallisuutta opiskelu- ja työelämässä

Hankkeen tuloksena tavoitellaan hankkeeseen osallistuvien nepsypiirteisten työttömien ja opiskelijoiden vahvuuksien löytämistä sekä työelämätaitojen ja sosiaalisen työkyvyn vahvistamista siten, että he pystyvät näyttämään osaamisensa ja toimimaan tasa-arvoisesti opiskelu- ja työelämässä.

Tavoite 2. Vahvistetaan työnantajien ja työyhteisöjen vastaanottokykyä ja valmiuksia palkata nepsypiirteisiä työnhakijoita.

Hankkeen tuloksena tavoitellaan nepsypiirteisten työnhakijoiden eriarvoisuuden torjumista vaikuttamalla yritysten ja työyhteisöiden asenteisiin tiedottamalla nepsypiirteistä ja hyväksi havaituista toimintamenetelmistä, jotka sujuvoittavat rekrytointitilanteita sekä nepsyoireisen työskentelyä.

Tavoite 3. Vahvistetaan ammattilaisverkoston osaamista työskennellä nepsyoireisten kanssa.

Hankkeen tuloksena tavoitellaan tiedon ja ymmärryksen lisäämistä työllisyyden hoidon ja oppilaitosten ammattilaisverkostolle nepsyvaikeuksista ja erityispiirteistä.

Tavoite 4. Luoda ja pilotoida nepsypiirteisten työllistämisen palvelumalli.

Hankkeen tavoitteena on luoda nepsypiirteisten työnhakija-asiakkaiden tuen tarpeeseen pohjautuva palvelumalli, jolla osallistuja saa tukea pärjäämiseen työ- ja opiskeluelämässä.

Hankkeen toimenpiteet:

Toimenpide 1: Työ- ja opiskelulähtöinen nepsyvalmennus

Osallistujille tarjotaan nepsyvalmennusta yksilö- ja pienryhmätoimintana. Teemoina valmennuksessa on mm. ajankäytön hallinta, vireytilan hallinta, stressin hallinta, sosiaaliset kanssakäymiset, vahvuudet, haasteet, opiskelu- ja työelämä nepsypiirteiden kanssa jne. Yksilövalmennusta tarjotaan osallistujalle viikoittain, 1-2 tuntia /valmennuskerta, 3-6 kk ajan. Pienryhmiä järjestetään kuuden kerran kokonaisuuksina ja ryhmä kokoontuu kerran viikossa kahden tunnin ajan. Ostopalveluina hankitaan ryhmäläisten tarpeista lähteviä ostopalveluita mm. nepsyasiantuntijoiden luentoja sekä menetelmäosaamista stressin hallintaan esim. TRE-stressinhallintamenetelmä.

Toimenpide 2: Vertaistuki ja kokemusasiantuntijatoiminta

Hankkeessa järjestettävistä ryhmistä osallistujat saavat vertaistukea saman tyyppisten haasteiden kanssa kamppailevilta ryhmäläisiltä. Ryhmissä saa myös näkemystä siitä, että ei ole yksin haasteiden kanssa ja haasteiden kanssa voi oppia toimimaan. Ryhmissä hyödynnetään myös kokemusasiantuntijoita, jotka kertovat, miten heidän hoitopolkunsa on edennyt ja miten he ovat päässeet kiinni opiskelu- ja työelämään.

Toimenpide 3: Työnhaun ja työn aloituksen tukeminen

Hankkeen nepsypiirteisiä asiakkaita avustetaan tunnistamaan omat vahvuutensa sekä annetaan valmennusta työelämätaitoihin. Työelämätaidoissa korostetaan sosiaalisten taitojen vahvistamista sekä yleistä toiminnanohjausta, jotka auttavat töiden aloittamisesta, loppuunsaattamisesta sekä suunnitelman mukaista toimintaa. Asiakasta avustetaan yksilövalmennuksen keinoin soveltuvan työn ja työpaikan hakemisessa sekä autetaan valmistautumaan työhaastatteluihin. Asiakkaan työllistyessä tuetaan työnteon alkuvaihetta, jotta työ lähtisi sujumaan hyvin.

Toimenpide 4: Koulutuspaketti työnantajille

Hankkeessa luodaan koulutuspaketti, jonka avulla jaetaan työnantajille ja työyhteisölle tietoa nepsypiirteistä ja neurokirjon henkilöiden kohtaamisesta ja heidän kanssaan toimisesta. Koulutuspakettiin kootaan tietoa esimerkiksi vaihtoehtoisista perehdyttämis- ja työhaastattelutavoista sekä siitä, miten pienillä työympäristön muokkauksilla voidaan tehostaa työntekoa. Ensimmäinen versio koulutuspaketista luodaan syksyn 2024 aikana ja sitä täydennetään hankkeen aikana saadun palautteen

ja kokemusten pohjalta. Koulutuspakettien vientiä työpaikoille edistetään pitämällä infoja yrittäjille esim. yrittäjien palavereissa sekä olemalla suoraan yhteyksissä erilaisiin työnantajiin. Infoja yrittäjille ja työnantajille suunnitellaan järjestettävän vuosittain noin 10.

Toimenpide 5: Tiedottaminen työllistämisen muodoista

Hankkeessa tehdään vaikuttamistyötä osatyökykyisten työllistämisen edistämiseksi tiedottamalla erilaisista työllistämisen tuen muodoista esim. palkkatuki, työolosuhteiden järjestelytuki ja ammatillinen kuntoutus.

Toimenpide 6: Nepsy-infot verkostolle

Työllistämistoiminnan ja ammatillisten oppilaitosten ammattilaisverkostoille järjestetään nepsyaiheisia infoja, joissa ammattilaiset saavat tietoa erilaisista nepsypiirteistä.

Toimenpide 7: Konsultaatiot ammattilaisverkostoille

Työllistämistoiminnan ja ammatillisten oppilaitosten ammattilaisverkostoille järjestetään menetelmäkonsultaatiota, siitä millaisia menetelmiä kannattaa opetella hyödyntämään nepsypiirteisten henkilöiden kanssa. Perehdytettäviä menetelmiä voivat olla mm. ajanhallinnan menetelmät, havainnollistavat ja visualisoivat menetelmät, puheeksi ottaminen, verkkosivumateriaalit yms. Konsultaatioita järjestetään verkostolle tarpeen mukaan, noin neljä kertaa vuodessa.

Toimenpide 8: Luodaan ja pilotoidaan nepsypiirteisten työllistämisen palvelumalli

Hankkeessa pilotoidaan nepsypiirteisten henkilöiden työllistämisen palvelumallia, joka tukee monipuolisesti nepsypiirteisten henkilöiden työllistymistä. Mallin avulla tuodaan tietoa nepsyoiereista ja -piirteistä työnantajille, jotta myös tämän vaikeassa työmarkkina-asemassa olevan kohderyhmän osaaminen saadaan työelämän käyttöön.

Hankkeen tulokset:

Toiminnan tuloksia ja kokemuksia hanketoiminnasta käsitellään avoimesti yhteistyökumppanien kanssa hankkeen aikana, jotta toiminnan tarve ja tuloksellisuus ovat toimijoiden tiedossa. Koska yhteistyökumppaneina hankkeessa on alueelliset toimijat, on toimijoiden yhteisenä intressinä löytää hankkeen aikana toimintamallit, joita voidaan jatkaa myös hanketoiminnan jälkeen. Hankkeen on tarkoitus toimia neurokirjon henkilöiden työllistämisen palvelumallin käynnistämisen- ja kehittämishankkeena. Valmennusta ja yhteistyötä perustettavien työllisyysalueiden kanssa on tarkoitus jatkaa hankkeen jälkeen Sytykkeen omalla rahoituksella sekä yhteistyösopimuksilla työllisyysalueen kanssa.

Luotua toimintamallia ja saatuja hyviä kokemuksia levitetään hankkeen toiminta-alueen lisäksi laajemmin yhteistyöllä valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Esimerkkinä Into ry (Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry), Vates-säätiö, Kuntoutussäätiö, Autismiliitto, ADHD-liitto, Ely-keskus ja Kuntaliitto. Opas ja koulutuspaketti julkaistaan Sytykkeen verkkosivuilla ja Innokylässä, joista ne on julkisesti saatavana.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:	EU+valtio 348 600 €
Palkkakustannukset 311 251 €	Yksityinen (oma) 87 151 €
Flat rate 40 % kehittäminen 124 500 €	
Nettokustannusarvio yhteensä 435 751 €	Rahoitussuunnitelma yhteensä 435 751 €

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	435 751 €
----------------------------------	------------------

Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	435 751 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	348 600 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.1 Polkuja töihin. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (30/42) tullakseen rahoitetuksi.

Hanke edistää erityistavoitteen 4.1 painotuksia lisäämällä työnantajien tietoisuutta kohderyhmän erityispiirteistä sekä heidän työllistämiseensä liittyvistä tukipalveluista. Hanke tukee Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman tavoitteita kehittämällä työnantajien rekrytointiosaamista ja valjastamalla työelämän käyttöön osatyökykyisten osaamista, jolla helpotetaan työvoiman saatavuuden haasteita.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 13.3.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara -teemaryhmän kommentit 19.2.-8.3.2024

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 24.4.2024